

آبونه سرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، التي
آیلغی (۳۵) غروشدرد .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، التي
آیلغی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب های جاده سنده اورخان بك خاتنده
نومرو ۲۳-۲۶

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدیلمه یین یازیلر
اعاده اولوغاز .

الکشاف

۱۳۳۰ ۱۳۳۱

اخطارات

رساله مزدن آلتدینی کوسترملك شرطیه
بتون یازیلر هر هادکی رغزته طرفندن
اقتباس اولونه یسیر .

§

مکتوبلرک ، امضارک واضح و
اوقوناقلی اولمسی و آتونه صره
نومروسی محتوی بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرس لرینک فرانسه ترجمه ده یازلمسی
رجا اولنور .

§

پاره کوندردلرکی زمانه یه دائر ولدیغنک
واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

دینی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لقی مجموعه اسلامییه در

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

عدد ۲۲۷

۱۹ ربیع الآخر ۱۳۳۱

پنجشنبه

۱۴ مارت ۱۳۲۹

جلد ۱۰

فَلْتَفْتَرِ

اخلاق اسلامیه نك اساسلری

۱۴

برده شواحدیث شریفه فی اوقویه لم :

— « العفو احق ما یعمل به = عفو ، یا بخله اك زیاده شایسته

اولان شیدر . »

— « ان الله عفو یحب العفو = شبهه سز الله تعالی عفودر .

وعفوی سور . »

— « قال موسی بن عمران یارب من اعز عبادك عندك قال من

اذا قدر غفر = موسی بن عمران : یارب سنك نزدكده قولاركك اك

اك عزیز کیمدر ! دییه صوردی . مقتدر اولدینی زمان مغفرت

ایدندر . جوابی آلدی . »

— « من اراده ان یشرف الله له البیسان وان یرفع له الدرجات

یوم القيامة فلیعف عن ظلمه ولیعط من حرمة ولیصل من قطعه ولیحلم

عن جهل علیه = هرکیم یوم قیامتده باری تعالی طرفندن بنیان مقامی

اعلا ایدلیدیکی ، درجائی رفع اولوندیغنی ایسترسه کندیسینه ظلم ایدنی

عفو ایتسون . کندیسینی محروم ایدنه ویرسون . کندیسینه کوروشمك

ایسته مینله کوروشسون . کندیسینه فنا سوز ستویلینه حلم ایله مقابله

ایتسون . »

— « اذا وقف العباد نادى مناد ليقم من اجره على الله ولیدخل

الجنة قيل من ذا الذى اجره على الله قال العافون عن الناس فقام كذا

وكذا الفأ فدخلوا الجنة بغير حساب = یوم قیامتده قولار حضور

باریده طور دینی زمان بر منادی : « هرکیمك الله اوزرنده اجری

وارسه قالقسونده جنته کیرسون » دییه باغیره جق . الله اوزرنده

اجر ی اولانلر کیملر ایتمش ؟ دییه صوروله جق و « ناسی عفو ایدنلر »

جوابی ویریله جك . بونك اوزرینه شو قدر بیک کیمسه قالقه جق

ومحاسبه اوغرامقمزین جنته کیره جك . »

— « من عفا عند المقدرة عفا الله عنه یوم العسرة = قدرت

حالنده عفو ایدن کیمسه بی الله تعالی یوم عسرتده یعنی قیامت کوننده

عفو ایدر . »

— « العفو لا یزید العبد الا عزاً فاعفوا یعزكم الله والتواضع لا یزید

العبد الا رفة فتواضعوا یرفعکم الله = عفو قولك عزتی آرتیرمقدن

باشقه برشی یا پماز . اوله ایسه عفو ایدیکزکه الله سزی عزیز ایتسون .

تواضعده قولك رفعتی آرتیرمقدن باشقه برشی یا پماز . اوله ایسه تواضع

ایدیکزکه الله سزك مرتبه کزی یوکستسون . »

— « من اتاه اخوه متصلاً فلیقبل منه محقاً کان اومبطلاً فان

لم یفعل لم یرد علی الحوض = هرکیمك یاننه قارداشی اعتذار ایدرك

کلیرسه ، ایستر حقلی اولسون ایستر حقسز ، عذرینی قبول ایتسون .

بویله یا پمازسه حوض باشنه کله من . »

— « من اعتذر الیه اخوه بمعذرة فلم یقبلها کان علیه من الخطیئة

مثل صاحب مکس = هرکیم کندیسینه قارشى قارداشی بر عذر ایله

اعتذار ایدرده قبول ایتزسه حقسز ویرکو طرح ایدن کیمسه قدر

اوزرینه کناه آلمش اولور . »

ترجه ایتدیکمز آیات کریمه دن وظائف عدله تمسک ایدنلره

دقتله باقیلاجق اولورسه کورولورکه سیئه یه مثیلله مقابله حالندهده

بر انسان کوردیکی معامله دن باشقه نی یا بخله مأذون دکلدن . زیرا ظلم

ایتمش اولور . بورخصت ابدال ایدیلیرکن — « اومولورکه اللهدن

اتقا ایدسکیز » ، « اللهدن اتقا ایدیکیز و بیلکیزکه الله مستقیملره

برابر در » و « الله تعالی ظلم ایدنلری سومز » دینلیدیکنه باقیلیرسه

برمسلمان اللهك سومدیکی واللهدن قورقماز قولار زمره سینه داخل

اولماق ایچون ممکن اولدینی قدر عزیمت جهته میل ایتمه کندی

وجدانی سوق ایتك ، وجدانی تربیه ایتك اقتضا ایدرکه اراده یه

تعلق ایدن بو تربیه عالیه آنی ناصل اولسه برنجی مرتبه ده کی زمره

مکلفین میاننه ادخاله یول آچار . نته کیم محاسبه نفسه ، اصلاح قلبه ،

ترکة روحه اعتنا ایدن مسلمانلر شره قارشى شرایله مقابله شویله

طوررسون ، بر ظلم و حقارت کوردکلرنده ایشی اللهه حواله ایتمه بی

ترجیح ایدرلر وظالمه بددا ایتمه بی بیله خاطره کتیرمزله . برماللری

سرق اولونسه اونى معلوم بر حدیث شریف نبوی یه استناداً سارقه

صدقة ویرلمش عدایده رك قلبلرنی اونکله مشغول ایتزلر . عرفای

اسلامدن ربیع بن خثیم نمازده ایکن کوزینك اوکنده یکریمی بیک درهم

قیمتده کی بر آتی چالغش . نه نمازینی بوزمش ، نده نمازدن صکره

آرامق زحمتی اختیار ایتمش . سرقی خبر آلان بر طاقم کیمسه لر نزدینه

کلوب تسلی ویرمهک باشلا یجه : « آبول ! او آتی حریف جوزرکن

بنم کوزم کور یوردی . فقط بن اوزمان ده ازیاده سودیکم برشی ایله

(یعنی نماز ایله) مشغول اولدیغم ایچون قوغمادم . » دیمش . بونك

اوزرینه بوذاتلر سارقه بددا ایتمهک باشلامشلر . ربیع ایسه :

« بکا کیمسه ظلم ایتمش دکلدن . » دیدکن صکره : « او آدم کندی

نفسنه ظلم ایتدی . زوالینك کندینه ایتدیکی تیمورمی که بنده اوکاظم

ایده یم . » دیمش . سلف صالحیندن بری نزدندهده بر ذات مشهور

حجاج ظالمه ظلمندن طولانی سب ایتمش وشودرسی آلمش : « اونى

سوکمکهده او قدر ایلری کیتمه . زیرا الله تعالی حجاجه مالنه ، جاننه

تجاوز ایتدیکی کیمسه لردن طولانی جزا ترتیب ایدم چکی کی ، حجاجدن

یکاده چیقارمق آنك حیثیتته تجاوز ایدنلره جزا ویریر . » بوذاتك

ویردیکی بودرس تربیه شبهه سز آتیده کی حدیث شریفك اثر برکتیدر :

— « ان العبد لیظلم المظلومة فلا یزال یشتم ظالمه ویسبه حتی یكون

بمقدار ما ظلمه ثم یبقی للظالم علیه مطابقة بما زاد علیه یقتصله من المظلوم

= بر قول ظلمه اوغراره . دیرکن ظالمه او قدر سوکرکه بوسی کیت

کیدم ظالمك مقدار ظلمنه معادل کله کلهده قالمازده مظلومك تجاوز

ایتدیکی مقداردن طولانی ظالمك اوکا مطالبه ایدیله جك حتی کجرکه

قرن اولده ظهور ایدن متفکرین اسلامیه نك بالخاصه صفات
النبيه بحيله اوغراشمش اولملى ، وحدت النبيه هردلو شوائب
تكثيردن تنزيه ايتك انديشه سندن نشأت ايتمش اولدينى شبهه سزدر .
ارباب اعتزالك بونايله كى مطالعاتى مسائل ساثره ايجونده برر باب
انتقاد كشاد ايتمشدر .

معتزله صفاتك نفى خصوص سنده كى دعواى مصرانه لرني ارباب
فلسفه نك تدقيقاتنه استناد ايتديره ركده اثباته چالشمش لردر . فى الحقيقه
حكما ده ؛ ارباب اعتزال كى ؛ صفات اللهك ذاتك عيني اولديغنه قائل
اولمشلر صفات زانده ي نفى ايتمكه برابر اثر لرني اثبات مجبوريتنده
بولمشلردر .

حكما دييوركه : (ذات اقدس هر شيه علمدر . دائره علمندن
خارج هيچ برشي يوقدر . فقط علم صفى ذات اوزرينه زاندر بر
وصف دكلدر . بلكه معلومات ذاته منكشفدر . يعنى كافه معلوماتك
ذات اجل واعلا سنه منكشف اولمى اعتباريله علمدر . اوانكشافه
مبدأ اولمى جهتيله ده علمدر .) . حكما ديكر صفات حقنده ده
عيني طرزده بيان مطالعه ايتمشلردر . حكما ، صفتلر ذات اوزرينه
زاندر اولماسنه شوصورتله استدلال ايدويورلر : صفات ذات اوزرينه
زانداونورلرسه ممكناتدن اولملى لازم كليز . چونكه موصوفه محتاج
بولنورلر . ممكن اولان هر شي بر علتله مقتدردر . بوعلت يا ذات
واجب ويا ذات واجب غيرى اولور . اكر ذات واجبك غيرى
اولورسه جناب حقتك صفات كاليه ايله اتصافنده غير محتاج بولمى
اقتضا ايدر كه بونك كلياً باطل اولدينى شبهه سزدر .

علت ، ذات واجب اولورسه واحد حقيقى اولان خداى اقدسندن
امور متكثره نك صدورى لازم كليز . حالبوكه واحد حقيقى دن آنجق
واحد صادر اوله بيله چكى مثبت بر حقيقت اولديغندن بو شقده ممكن
دكلدر . [*]

[*] حكما نك قضايى اساسيه سندن برى ده (الواحد الحقيقى لا يصدر
عنه الا الواحد) جمله سيدر . يعنى حكما دييوركه : واحد حقيقى دن آثار
ومعلومات متكثره صادر اوله من . چونكه بر شيك (بر معلوك) علت
موجده سى او شيدن اول موجود اولمى لازم اولدينى كى او معلول ايله كندى
آره سنده ده سائر معلولاتله كندى آره سنده موجود اوليان بر خصوصيت
بولميدر ، آنجق بو خصوصيت سايه سنده علت او معلولى اقتضا ايدوييلير .
خصوصيت اولدينى تقديرده معلولاتك كافه سى او علتله قارشى عيني حالده بولنه .
جفلرندن او معلوك علت مذكوره دن صدورى تصور اولنه من .

شو حالده فرض ايدم كه واحد حقيقى اولان فاعلنر بر اثر صادر اولدى ،
اثر مذكورلك صدورندن اول فاعل ايله اثر آره سنده بولونمى اقتضا ايدن
خصوصيت آنجق فاعلك ذاتى حسييله اولمشدر . عيني فاعلنر ديكر بر اثرك
صدورى داها تصور اولنورسه خصوصيتك ينه ذات فاعل حسييله اولمى
ايجاب ايدر . چونكه باشقه احتمال يوقدر . بو تقديرده فاعلك بو ايكي اثردن
هر بريله اولان خصوصيت عيني اوله جفندن فاعل بو معلوللردن هيچ برى
ايجونده علت اوله من . چونكه خصوصيتجه بو معلوللر آره سنده هيچ بر
فرق يوقدر . معلولات تعدد ايدرسه بهمه حال ذات فاعلده ده مغايرت اولمى لازم
كليز . چونكه مغايرت اولدجه واحد حقيقى دن ايكي معلول صدورى ايجون
ايكي خصوصيت تصورى ممكن اوله من . معلول ايكي اولنجه علتكده ايكي اولمى

بو مقدار زاندر ايجون مظلوم قصاص ايديلير . » شريعتنك سياست
نفوسده كى بونكلك باشقه يرده حاصل اولديغنى بيلمورز .

شريعت محمديه نك بو بياناتى واضحاً كوستريوركه دينر اثره
Egoisme ي ، خودكاملنى قبول ايتهمش وايشار Altruisme
اساسنى صنوف مختلفه بشر آراسنده نشر وتعميم ايجون السلام طريقى
آچمشدر . خودكاملنك دشمن بى امانى اولديغنى — « اعدى عدوك
نفسك اتى بين جنبيك = دشمنلركك اك ضررايسى ايكي جانبك
آره سنده كى نفسكدر » حديث شريفى شبهه يه محل براقيه جق صورتده
اثبات ايدر . لكن شونى ده اخطار ايتك الزمدر كه خودكاملنى رد
ايتك وايشارى حد اقصى كاليه ايصال ايتمكه برابر انجيلك : « برى
صاغ يكاغكه طوقات آتارسه صول يكاغكى ده چوير » امرينى قانون
اخلاق اولارق قبول ايتهمشدر وبونده هر حالده اصابت ايتمشدر .
زيرا بوسوزك مؤداسى بر قانون كلي اولمى خصائلندن محرومدر . بويله
برقانونك اوصاف علويه ايله متصف اولان نفس انسانى ي تدليل ايتهمسندن
قطع النظر . بوتون انسانلر شهوات واحترافاتدن متجردد فرض ايدلمه دجه .
نظام نوع بشر ايجون مفيد عد ايديله مسمى ده ضروريذر . اقوام
نصرانيه دن هيچ برى طرفدن هيچ بر زمانده برقانونك دستور العمل
اتخاذ ايدلمه مش اولماسى ذاتاً قابليت تطبيقيه سى اولمادىغنه برهان جليدر .
فى الحقيقه نسانلر ملك دكلدر . ملك اولدقلىنى فرض ايدرسه ك او حالده ده
كنديلرندن فئالق صدورى غير ممكن اولاجفندن خيراته سائق
وشرورن صارف برقانون اخلاقىك وضى اساساً عبث اولمش اولور .
الحاصل قانون اخلاقى انسانلر ايجوندر . وانسانلرك بونجه شهوات ،
احتياجات واحترافات كونا كون آراسنده كرك كنديلرينك ، كرك
آخرك فطرة متوجه اولدقلى غايه كالاته رهنلك ايتمه جك افعال
وحركاتك تابع اولدينى قانون كلينك بالعموم افراد نوع بشرجه مقبول
وشاين اتباع اولماسى هر حالده جمله نك فطرت مشتركه سنه موافق
اولماسنه متوقدر . بوده شبهه سز اساس عقلى يه استناد ايتمه دجه ممكن
اولماز . دين اسلام قانون اخلاقى سنى بواساس اوزرينه بنا ايتمش وفضله
اولارق بواساسك بالعموم اصناف بشر آراسنده تعميم ايتهمسك ، بوتون
ابناى آدمك صميم قلبنده محكوك اولماسنك چاره سنى ده اورتايه قويتمشدر .

احمد نعيم

اسلامده فن و فلسفه

مقدمات

دين احمدينك اك بارز واك درين سعيجه سى توحيد و يرمش
اولدينى اهميت عظيمه در . اسلاميت وحدت النبيه عقیده سى ديمكدر .
فرقان ميبين شر كدن ماعدا هر تورلو معاصينك مظهر عفو صمدانى
اوله جغنى صراحة بيان بيورمشدر . (ان الله لا يغفران يشرك به
ويغفر مادون ذلك ؟) .